

rūtu

modol vāci kiyval goṣṭi

id kalit ropo tanvaṅṅ kāryaṅṅ pūri kiyan sāṭi, yūdulke āyva yūdulk āyur vūrkun gir bagavantān bahān vāḍakam kīntoro iṣṭayēl jātitur kari kiyana inṣer id rūtu inval pustaknaga lihi kīsi manta. rūtu inval veylo mōyab dēsna ānd, iṣṭayēl dēsna āyo. pōsaṭi veylo āta ad nayomina cokoṭ-vāyūṭ sūḍan sāṭi rūtu tanva parjatun suṭi kīsi, iṣṭayēl dēsnaṅ vānta. iṣṭayēl dēsnaṅ dāvid rājal ani vōnur totturkun id rūtu bahān aval āsi niltayo, id katataga lihi kīsi manta.

id katatun vāci kiyan mune id goṣṭi kari kīmṭ

tole iṣṭayēl dēsnaṅ yūda jātitun ropo undi niyam matta. batal itteke kuṭumbataga ivir markmanji ḍagur mari marmīṅṅ āsi mārteke, sērṇḍu taṅgen tuṅṅsi, tādana āstitun poro adikār vāle āntor. uṅḍe vūrkun mari-miyaḍ jalma āteke, ad āsti markna ānta. undi mōka vorore manji mārteke, ad āsti karumnor pālevāṅḍan ānta. bōrte vōna kuṭumbatal uṅḍe gir pisi mandantero, vūr samdira cokoṭ-vāyūṭ sūḍval jimedāri vōr pālevāṅḍan poro mandanta.

id pustaknal karivalik goṣṭiṅ

bagavantanaṅ icaṅṅ nama parur ahan pūre māyval.

barosate pisvalir hindal bagavantān tanvaṅṅ kāryaṅṅ pūri kiyval.

dusurkun madat kiyvaḍun hindal, kuṭumbamun poro, sōptalir poro barosa irvaḍun hindal, vūra pisval tarika māryusi, bagavantān vūrkun ānand siyval.

bagavantana cokoṭ-pān sirip yūdulkun sāṭine āyo bati samdi jātinur sāṭi manta.

bagavantān jagduniyata parjatun cokoṭ sūḍval ani vūra pisvaḍun ropo tanvaṅṅ kāryaṅṅ pūri kiyval āndur.

baga batal manta

yelimelekna kuṭumbataga vele duksa vāyval 1:1-5

nayomi betlehem caharte malsi sonval 1:6-18

nayomi ani rūtu betlehem caharte yevval 1:19-22

bōyajna polamnaga rūtu sarva perval 2:1-7

bōyajū rūtun poro daya tohval 2:8-13

bōyaju duparita nehli tinle rūtun kēyval 2:14-16
 bōyajun bārete nayomi kēnjval 2:17-23
 nayomi rūtun saṅga batal bahan kiyana injer vehval 3:1-5
 rūtu bōyajun bēṭe māyle sonval 3:6-15
 rūtu kaḍatal nayominaga malsi sonval 3:16-18
 bōyaj ani uṇḍe voror pālevāṇḍal 4:1-12
 rūtu marin jalma siyval 4:13-17
 rūtu ani bōyajna vēli 4:18-22

yelimelekna kuṭumbataga vele duksa vāyval

1 nāy vehvalir adikārir rāj tākusval gaṭkate* iṇṇayēl dēsne karu arta. te yūda yēriyata betlehem cahartal voror māynal tanva bāykon ani ivir markun piysi, mōyab dēsne pisle sottor. ²vōr māynana porol yelimelek. vōna bāykona porol nayomi.* ivir marknaṅ porolk mahalon ani kilion. vūr yūda yēriyata betlehem caharte manval yepratiyulk inval sagater āndir. vūr mōyab dēsne sonji, aga piser matter.

³ahan piser maneke, nayominor māḍso yelimelek mārter. te raṇḍe veylo nayomi ani tānur ivir marke meysi matter. ⁴⁻⁵vūr mark mōyab dēsnaṅ pēkin tuṅgter. av pēkiknal undita porol vōrpal, undundita porol rūtu. ahan kami jāda daha sālḱ āta peje mahalon ani kilion gir mārter. te nayomi māḍso ani mark selva pōsaṭi veylo āta.

nayomi betlehem caharte malsi sonval

⁶⁻⁷ahan mōyab dēsnaṅ piser maneke nayomi, “tanva dēsnaṅ paṇṭaṅ muktari paṇḍnal bagavantat tanva parjatun āsirvād sīsī, pīr vāyustor*” injer kēnjta. aden sāṭi nayomi ani tānaṅ kōryak agaṭal yūda yēriyate sonle tayar āsī, sariy pesitaṅ.

⁸bati ahan sonjer maneke, nayomi kōryakun tōḍo, “miraṭ mī seḍmite malsi soṇṭ.* sātur nā markun poro ani nā poro mīva māriyo ad permatun tohtiṭ. ahne bagavantat mī poro gir tanva māriyo ad permatun tohir. ⁹bagavantat mīkun āsirvād sīsī, miraṭ uṇḍe undi jōka marmiṅ āsī, mīkun rōn-racca sīnur” injer kōryakun kalita.* ¹⁰aske raṇḍute kōryak jōrte āḍser, “nī saṅgane nī lōkurga vāntom” ittaṅ.

¹¹bati nayomi, “nā kōryakniṭ! miraṭ nā saṅga bāri vāntiṭ? mī seḍmite malsi

* **1:1** iṇṇayēl dēsnaṅ rājan nēmi kiyyak modol   * **1:2** nayomi itteke kusite ani ānandne manval veylo injer artam   * **1:6-7** tanva dēsnaṅ sāṭi bagavantat kāneta intajam kītor
 * **1:8** tanva beyena rōn sonji uṇḍe marmiṅ āyavaco inval artam   * **1:9** kalival selete mukka burval

sonṭ. mīkun tuṅle, uṇḁ nā pīṭe
mark puṭanir intiṭ ki batal? ¹²⁻¹³ nā
kōryakniṭ! mī seḁmite malsi sonṭ.
nana uṇḁ voron tuṅga paronacor
mātarina āton. undi mōka nākun
barosa manta injer nēṇḁ bōne tuṅsi,
ivir markun jalma sīkater, vūr ḁaguk
ānal vēri, vūr sāṭi miraṭ manda parkiṭ
ki batal? nā kōryakniṭ! manda parviṭ.
bagavantal nākun bayman ātor, aden
sāṭine mīkun lākta duksat ter nākun
adik duksa lākta” injer aven tōḁo
vehta.

¹⁴ ad kēnci uṇḁ adik āḁtaṅ.
ad vakatne vōrpāl pōraḁun kalisi,
tanva seḁmite sonle pesita. bati rūtu
pōraḁun urngi kīsi, matta.

¹⁵ te nayomi, “icula! nīva sēriyaḁ
tanva parjataga tanva pēndaga malsi
sonjer manta. nime gir tān saṅga son”
injer vehta.

¹⁶ bati rūtu, “nā pejey vāyma, suṭi
kīsi son’ injer nākun julma kiyma.
nime бага dāki aga vānton, nime
baga mandki aga mandanton, nī
lōkure nā lōkur, nī bagavantale
nā bagavantal. ¹⁷ nime бага sāki
aga nana gir sāka ani agane
nākun māti kīnir. maran tapsi dusro
batay nihgaṭal nākun pāki kiyarte,
bagavantal nākun bey ḁagur siksa
siyir” injer itta. ¹⁸ id goṣṭi kēnci, tanva
saṅga vāyle, rūtuna man mārīta injer

nayomi samje māsi, ad goṣṭi bārete
julma kiyvakne dab matta.

nayomi ani rūtu betlehem caharte yevval

¹⁹ ahan av raṇḁ tākser betlehem
caharte yevtaṅ. yevta peje, ad
cahartur samdire aven sūḁsi, gul
kusi āter. veylok aveknaga vāsi, “id
nayomi ānd ki?” injer undit undi pūsi
kītaṅ.

²⁰ te nayomi “hō nayominay
āndun. bati nākun nayomi
injer kēymaṭ. bāriteke vōr
sarvasaktivantal bagavantal nākun
bey duksa sītor. aden sāṭi nākun
nayomi* invaḁun badli māra* iṇṭu.

²¹ nan iḡeṭal soneke, gan-gōtne
sotton.* bati iṅke bagavantal nākun
pōsaṭin dāt malusi tattor.* miraṭ
nākun nayomi injer bāri kēyantiṭ?
maha saktivantal bagavantal nākun
bayman āsi, bey duksa sītor” injer
vehta.

²² ahan nayomi ani mōyab dēsna
tanva kōriyaḁ rūtu, mīre māsi vanjina
paṇṭa koyval kālam modol āneke,
betlehem caharte yevtaṅ.

bōyajna polamnaga rūtu sarva perval

2 nayominor māḁso yelimelekna
kāndāntor ḁagur danevantal
pālevāṇḁal mattor. vōna porol
bōyaju. ² nayomin saṅga mōyabna
rūtu, “nākun polamknaga sarva perle

* 1:20 nayomi itteke kusite ani ānandne manval veylo injer artam * 1:20 māra itteke
duksate manval veylo injer artam. * 1:21 selete “iḡeṭal soneke nahga samdiy matta” injer
manta. * 1:21 selete “nākun batay selvakne malusi tattor” injer manta.

sonda sīm āti.* polamknaga paṇṭa koyusval kārobāri bōre nā poro daya tohci sarva perle vopanurte, aga sarva peranton” injer pūsi kīta. aske nayomi, “nā kōryaḍi son” injer vopta. ³te rūtu undi polamnaga sonji, aga manval kārobārin “id polamnaga sarva perkey?” injer pūsi kīta. ani būyталir koyneke suṭi kītātun pejey-pejey perser matta. tana perser manval polam yelimelekna kāndāntor bōyaj inval cuṭamna ānd inval tān ṭāva sele matta.

⁴bōyaju betlehemnal polamnaga vāsi, būyталir saṅga, “bagavantal mī tōḍo manir” ittor. te vūr malsi “bagavantal nīkun āsirvād siyir” itter. ⁵aske bōyaj būyталiror kārobārin saṅga, “ad bad ḍiya ānd?” injer pūsi kītor. ⁶te vōr kārobāri, “nayomin saṅga vāta, ad mōyab dēsna ḍiya ānd. ⁷‘būyталir pejey sarva pera sīm’ injer nākun pūsi kīta. te ‘pera’ injer vehton. te sakeḍalte inke vēri, perseren manta. bati gaṭkamen mātram guḍsetaga sonji āram yēcci vāta” injer bōyajun vehtor.

bōyaju rūtun poro daya tohval

⁸aske bōyaju rūtun saṅga, “bāyi nā gosti kēnja, id nā polamun suṭi kīsi, dusrona polamnaga sonma. igen nāvaṅg būytekun karum sarva perser man. ⁹vūr būyталir bagate paṇṭa koyser mandantero, vūr pejeyen

sarva perser man. vūr ḍiyurkun bōre nīkun nōyusva injer hukum sīton. nīkun yēr vaṭka vasteke, būyталir cēndi kīsi irtaṅg buḍḍinaga sonji, yēr un” injer vehtor. ¹⁰⁻¹¹aske rūtu bōyajun poro vele mānde mur-ṭoṅgraṅ koṭsi būḍ sūḍser, “nanate dusro dēsnona āndun. bati nā bārete batal kari kīsi, nā poro daya tohcer manti?” injer gul āsi, bōyajun pūsi kīta. te bōyaju, “nī māḍso mārta peje, nime nīva pōraḍun kīta cākoratun bārete nākun samdo voḍki āta. nime nīva kuṭumbatun ani nīva dēsun suṭi kīsi, iden mune voḍki sele matter vūr parjataga pisle vāti. ¹²bagavantal nime kīta aden malsi āsirvādna paṇḍi sīnur. iḗrayēlnkor bagavantanaṅ mārelkun būḍ volsi bace māyle vāti. vōre nīkun ḍagur inam sīnur” injer vehtor. ¹³te rūtu, “mālka, nan nīvaṅg būytekna undita āyvek gir nā poro daya tohci, nā saṅga cokoṭe vaḍkti. nīva daya nā poro mani” injer itta.

bōyaju duparita nehli tinle rūtun kēyval

¹⁴duparita yēlate, “nime ige vāsi, icur sāri yēcci kusiḍe tin” injer bōyaj tān saṅga vehtor. te būyталir karum nehli tinle utta. aske bōyaju tān poheṅg sītor. te tindanaccor tinji icuṅgsi meyusta. ¹⁵ani sarva perle tētta. aske bōyaj būyталir saṅga,

* 2:2 musaparir āyi, rāṇḍe veylok āyi, pōsaṭir āyi seleke uṇḍe dusrur bōre garib lōkur āyi, koyneke vahukne tūrta sarva pera vaco injer hebriyulkna niyamnaga lihi kīsi manta.

“rūtun saḍin karum gire pera sīmṭu. bōre tān āpusmaṭ. ¹⁶sarva pernal tān sāṭi muṭinagaṭal icuk-icuk tuhcer soṇṭ. tān bōre rāṅg siymaṭ” injer būyalirkun hukum sītor.

bōyajun bārete nayomi kēnjval

¹⁷te rūtu nulpe vēri ad polamnagan vanjina sarva perta ani aven kohkta. te av lage undi bīvḍamen ātaṅg. ¹⁸av vanjiṅg piysi, rūtu betlehem caharte manval rōn vāta. aske ātihare nayomi sūḍta. te tana peṭimen tineke meyusi tattaṅg av poheṅg ātiharen sīta. ¹⁹aske ātihare, “nēṇḍ nime бага kām kīti? bōna polamnaga sarva perti?” injer pūsi kīta. “nī poro daya tohvan bagavantal āsirvād siyir” injer itta. te rūtu, “ad polamnor mālkana porol bōyaju bere” injer vehta. ²⁰aske nayomi, “vōr bōyaj mākun karumnore pālevāṇḍal āndur. pisi matturk ani sāturk gir vōr madat kīser mantor. mākun gir cokoṭ-vāyuṭ sūḍvalirgaṭal voror āndur. māriyo ad perma tohval vōr māynan bagavantal āsirvād siyir” injer kōryaḍun saṅga vehta. ²¹aske mōyab dēsna rūtu, “acore āyva, nā saṅga ‘tanva paṇṭa samdo koysi mārṇal vēri tanvur kām kiyvalir barobar sarva perle vara’ injer vehtor” itta. ²²te nayomi, “nā kōryaḍi, vōnaṅge būytekun karum sarva perser man. dusrōna polamnaga sonma. undi mōka dākite bōre nīkun taklib sīnir” injer kōryaḍun vehta. ²³te rūtu vanjina paṇṭa koyval

kālamnal te gohkna paṇṭa koysi mārṇal vēri, bōyajnaṅg būytekun saṅga sarva perser ātiharena rōn piser matta.

nayomi rūtun saṅga batal

bahan kiyana injer vehval

3 undi diya nayomi rūtun saṅga, “nā kōryaḍi, nīkun voror māḍso matteke, nīva cokoṭ-vāyuṭ samdo sūḍsi yēndur. iden bārete nana tapvak batal ter kiya lāgar. ²bōnaṅg būytekun pejeyen nime sarva pertiyo vōr bōyaju mākun karumnor pālevāṇḍal āndur. icula! nēṭa rātun kaḍataga gohk kohkusi tuḍusantor. ³nime yēr tuṅgsi, gama gāḍi siyval niy (seṇṭ) sōksi, nihga manvaliknagaṭal cokoṭna kapḍi pōṇḍsi, kaḍataga son. vōr tinal unal vēri vōn disvak man. ⁴vōr бага mīṇḍantoro ad dihante sūḍsi, vōn karum sonji, vōnaṅg astur kālḱna dupaṭi terisi kālvaḍa mīṇḍa. nime batal kiyana yo vōr vehantor” injer itta.

⁵te rūtu, “miraṭ vehta tīr kīnton” injer ātiharen javab sīta.

rūtu bōyajun bēṭe māyle sonval

⁶rūtu kaḍataga sonji, ātihare vehta tīr samdo kīta.

⁷bōyaju peṭimen tinji, ānandne ad rāsita handa bāj sonji, mīṇḍtor. aske rūtu nehāre sonji, vōnaṅg astur kālḱun poroḍa dupaṭi terisi agane mīṇḍta. ⁸naḍḍum narka jōpne miḍuṅgneke kudurkne āsi tēttor ani

tanvaṅ astur kālkun karum undi veylo mīṇḍsi manval kari kītor. ⁹ ani, “nime badeni āndi?” injer bōyaj pūsi kītor. te “mālka! nana rūtuna āndun. nime nākun karumnor pālevāṇḍani āndi ani nāva cokoṭ-vāyuṭ sūḍval jimedāri nī poro manta. aden sāṭi nīva dupaṭi, nā poro jarasi muca”^{*} injer itta.

¹⁰ te bōyaj, “bāyi, bagavantal nīkun āsīrvād siyir. nime pahje itteke garibe āyi danevantale āyi ḍiyon sūḍsi, tuṅga parndi. bati nime ahan kiymaki. nime nayomina kuṭumbat poro modol tohta dayatunter adik nīva māriyo ad permatun tohcer manti. ¹¹ aden sāṭi bāyi nime verima. nime itta ad samdo kīnton. nime cokoṭna gun-gān vāle pēḍini āndi injer samdirkun ṭāvaye. ¹² nana karumnor pālevāṇḍana inval karale ānd ani nīkun cokoṭ-vāyuṭ sūḍvana āndun. bati nākun ter karumnor uṇḍe voror mantor. ¹³ id rātun nime igen man. nīva jimedāri yētantor batalo sakren vōn pūsi kīsi, kari kīnton. undi mōka vōr jimedāri yētveke, nanay nīva jimedāri yētanton injer

jīva vāle yehōva bagavantana poroḍe voṭ vāṭsi vehcer manton. uḍe mānal vērite, igene narma” injer vehtor. ¹⁴ te ad vōna kālvaḍay narumta. voron voror voḍke māyvak jur-jur sikaṭi maneken tēṭta. aske bōyaj, “nime kaḍataga vāta goṣṭi bōne vehma” injer rūtun saṅga ittor. ¹⁵ ani “nīva koṅgu tāra” ittor. ahan ineken ad tāṛta. te bōyaj sārūṅ adliṅ vanjiṅ kahci gaṭi dohci, tōcustor. aske rūtu caharte malsi sotta.*

rūtu kaḍatal nayominaga malsi sonval

¹⁶ tanva ātiharena rōn yevta peje rūtun, “nā kōryaḍi, nime sotta kām batal āta?” injer nayomi pūsi kīta. aske rūtu, tanakun bōyaj batal bahan kīka injer vehtor ad samdo vehta. ¹⁷ “ade āyva vōr, ‘rikam keykne ātiharena rōn sonma’ inji, sārūṅ adliṅ vanjiṅ sītor” injer gir vehta.

¹⁸ aske nayomi, “nā kōryaḍi, batal bahan jargantayo kare mānal vēri dīra. id goṣṭi nēṇḍu tivusnal vēri, vōr bōyaj gap-cuk manor” injer rūtun vehta.

^{*} **3:9** cokoṭ-vāyuṭ sūḍval jimedāri yētton injer samdirkun tohan sāṭi, yūda jāṭiter marmiṅ āneke, novral novrin ihne dupaṭi mucusītor.   ^{*} **3:15** selete “aske bōyaj malsi caharte sottor” injer manta.